

**Комунальний заклад Львівської обласної ради
«Львівська обласна універсальна
наукова бібліотека»**

На допомогу плануванню

ЗНАМЕННІ ДАТИ 2018 року

Львів – 2017

УДК 006.95
3-72

Знаменні дати 2018 року [Текст] : календар / упоряд. Л. Працьовита; ред. Д. Дигас; наук. ред. І. Лешнівська; ЛОУНБ. – Львів, 2017. – 40 с. – (На допомогу плануванню).

Календар «Знаменні дати 2018 року» покликаний привернути увагу науковців, працівників бібліотек, освітян, краєзнавців, широкого загалу до ювілеїв видатних місцевих та вітчизняних діячів, а також найбільш значущих подій в історії Львівщини, України.

Упорядник

Л. Працьовита

Підготовка фактографічної бази:

*Л. Працьовита,
Н. Письменна*

Редактор

Д. Дигас

Науковий редактор

І. Лешнівська

*Комп'ютерний набір,
верстка, макетування*

М. Малюков

СІЧЕНЬ

- 1 155 років від дня народження **Адольфа Бека** (1863-1942), фундатора львівської школи фізіологів, почесного професора, ректора Львівського університету (1912-1913), президента Львівського лікарського товариства (1901)
- 130 років від дня народження **Осипа Демчука** (1888-1965), адвоката, громадського діяча, сотника УГА, співавтор першого військового підручника українською мовою «Правильник піхотинця»
- 95 років від дня народження **Павла Ящука** (1923-1987), вченого, дослідника історії та теорії публіцистики, першого завідувача кафедри стилістики і редагування (1973), декана факультету журналістики Львівського державного університету ім. Івана Франка
- 3 110 років від дня народження **Євгена-Юлія Пеленського** (1908-1956), громадського діяча, бібліографа, літературознавця, музеєзнавця, пластуна; автора 250 праць, зокрема «Бібліографії української бібліографії», букварів і підручників для українських шкіл, літературознавчих праць про творчість Овідія, Р. Рільке, М. Черемшини, Б. Лепкого, Є. Маланюка, про «Русалку Дністрову» та ін., понад 30 шевченкознавчих праць. Очолював часопис «Українська книга» (1937-1943)
- 65 років від дня народження **Михайла Демцю** (1953), художника-постімпресіоніста та експресіоніста, заслуженого діяча мистецтв України (2003), народного художника України (2010)
- 6 110 років від дня народження **Павла Кармалюка** (1908-1986), оперного і камерного співака (баритон), народного артиста України (1960), професора Львівської консерваторії ім. М. Лисенка (нині – Національна музична академія ім. М. Лисенка)
- 80 років від дня народження **Василя Стуса** (1938-1985), поета, прозаїка, перекладача, літературознавця, правозахисника, репресованого шістдесятника, лауреата Шевченківської премії

за збірку поезій «Дорога болю» (1991), Героя України (2005, посмертно) (*Всеукра.*)

- 7** 95 років від дня народження **Йосипа Гулянського** (1923-1985), художника, майстра гутного скла (техніка видування і ліплення), учасника мистецьких виставок (з 1959 р.)
- 70 років від дня народження **Марії Людкевич** (1948), поетеси, прозаїка, журналіста, педагога, керівника молодіжної літературної студії «Джерельце», лауреата літературних премій ім. Павла Тичини за книгу «А час – як вітер» (2008), ім. Лесі Українки за книгу «Домовик без черевик» (2001), ім. Ірини Вільде за книгу «Петрова гора з диким терном» (2010); «Благовіст» за книгу «Коротке літо в раю» (1997), міжнародної літературної премії ім. Д. Нитченка за популяризацію українського слова (2003), обласної ім. Маркіяна Шашкевича за книгу «Благослови, Маріє» (1997)
- 8** 140 років від дня народження **Володимира Старосольського** (1878-1942), громадсько-політичного діяча, дійсного члена НТШ (з 1923 р.), правника, дипломата, соціолога, публіциста (автора «Теорії нації»), редактора, видавця
- 10** 75 років від дня народження **Ярослава Мотики** (1943), скульптора в галузі станкової, декоративної і монументальної скульптури, пластики малих форм, художньої кераміки
- 11** 170 років від дня народження **Василя Нагірного** (1848-1921), архітектора, автора церковних споруд із застосуванням неороманських форм та прийомів народної дерев'яної архітектури; громадського діяча; засновника товариств «Славія», «Народна торгівля», «Зоря», «Дністер», «Народна гостиниця», Товариства для розвою руської штуки, руханкового товариства «Сокіл»
- **150 років від дня народження Осипа Яніва** (1868-1930), математика, фізика, суспільно-політичного діяча, викладача Української академічної гімназії у Львові, батька відомого науковця-психолога, поета, публіциста, політв'язня більшовицьких таборів **Володимира Яніва**

- 12** 140 років від дня народження **Василя Пачовського** (1878-1942), педагога-історика, доктора філософії, поета, драматурга, публіциста, одного з провідних представників літературного угруповання «Молода муза»
- 14** 80 років від дня народження **Левка Різника** (1938), прозаїка, голови Львівської письменницької організації (1993-2007), лауреата літературних премій ім. Андрія Головка за найкращий роман року 1997 р. «Маргінал», ім. Олеся Гончара за книги «Усусуси на Лисоні» та «Колекціонер» (2002), Всеукраїнської літературно-мистецької премії імені братів Богдана та Левка Лепких (2011), премії Президента України «Українська книжка року» (2015), обласної премії в галузі культури, літератури, мистецтва, журналістики та архітектури в номінації «Проза – імені Б. Лепкого» за книги «Самотність пророка, або Добрий ангел Івана Франка» та «Крук, або П'ятдесятилітня війна» (2008)
- 17** 65 років від дня народження **Ігоря Кожана** (1953), генерального директора Національного музею у Львові ім. Андрея Шептицького, заслуженого працівника культури України
- 18** 55 років (1963) з часу створення футбольної команди «Карпати» – футбольного клубу Прем'єр-ліги України зі Львова (повна назва – ТОВ «Клуб професійного футболу „Карпати”»), єдиної команди за всю історію Кубка СРСР, яка виграла трофей, виступаючи не у вищій лізі (1969)
- 19** 135 років від дня народження **Івана Федевича** (1883-1933), громадсько-політичного діяча, голови філії «Просвіти» Турківщини, організатора громадських організацій «Рідна школа», «Сільський господар», «Руська бесіда», банків «Українбанк» і «Сила», низки кооперативів Турківщини, священника УГКЦ
- 125 років від дня народження **Омеляна Масляка** (1893-1972), художника-аквареліста, графіка, письменника, бібліотекознавця, політв'язня більшовицьких таборів, фундатора Львівської міської бібліотеки літератури іноземними мовами (1947, нині –

відділ літератури іноземними мовами ім. Омеляна Масляка ЛОУНБ)

- 24** 155 років від дня народження **Остапа Нижанківського** (1863-1919), композитора, хорового диригента, діяча музичної культури, видавця, громадського діяча, священника УГКЦ (капелана)
- 25** 135 років від дня народження **Івана Багенського** (1883-1967), архітектора (вілли і житлові будинки у Львові, павільйон «Підкова» та ін.), викладача Львівської політехніки (1921-1966)
- 29** **100-річчя (1918) бою під Крутами** (за 130 кілометрів на північний схід від Києва), який тривав 5 годин між 4-тисячним підрозділом російської Червоної гвардії під проводом есера М. Муравйова та загоном із київських курсантів і козаків «Вільного козацтва», що загалом нараховував близько чотирьох сотень вояків (*Всеукр.*)
- 31** 135 років від дня народження **Григорія Лакоти** (1883-1950), єпископа УГКЦ, релігійного і громадського діяча, історика церкви, професора, ректора Перемишльської духовної семінарії (1918-1926), блаженного (обряд беатифікації відбувся у 2001 р. за участі Папи Івана Павла II), політв'язня більшовицьких таборів
- **100 років з дня смерті Івана Пулюя (1845-1918), фізика, педагога, винахідника багатьох електротехнічних та фізичних приладів, конструктора першої в світі рентгенівської трубки, відомого громадсько-політичного та культурно-освітнього діяча. У 2019 р. мине 130 років з часу відкриття ним X-променів, що на цілі століття визначило технічний розвиток людства**

Цього місяця виповнюється

70 років (1948) з часу створення Львівсько-Волинського вугільного басейну (10 тис. км²)

ЛЮТИЙ

- 2 155 років від дня народження **Тимофія Бордуляка** (1863-1936), священика УГКЦ, письменника, публіциста, перекладача, поліглота, просвітянина (організовував українські школи в селах), громадського діяча
- 3 155 років від дня народження **Климентини Попович-Боярської** (1863-1945), письменниці, педагога, активної учасниці жіночого руху в Галичині
- 135 років з дня смерті **Володимира Барвінського** (1850-1883), політика, громадського діяча, правника, соціолога, письменника, публіциста; засновника, видавця і першого редактора газети «Діло» (найбільшої української газети в Галичині, що майже безперервно виходила з 1880 до 1939 р.); літературного критика, перекладача, одного із засновників «Просвіти» (1868) і «Руського товариства педагогічного» (1881) у Львові. Похований на Личаківському кладовищі у Львові поряд з М. Шашкевичем
- 5 100 років від дня народження **Олекси Горбача** (1918-1997), філолога (славіста, україніста), педагога, видавця, професора університету у Франкфурті-на-Майні, Українського вільного університету (УВУ) в Мюнхені, Українського католицького університету (УКУ) в Римі, дійсного члена НТШ (з 1962 р.). Він тісно співпрацював з відродженням НТШ у Львові, власним коштом перевидав понад 30 мовознавчих і літературознавчих праць, які були заборонені в СРСР
- 7 535 років (1483) з часу видання латинською мовою першої відомої друкованої книги «Прогностична оцінка поточного 1483 року», написаної українцем Юрієм Котермаком (Дрогобичем)
- 75 років від дня народження **Степана-Зіновія Демцюха** (1943), диригента, засновника, художнього керівника і головного диригента хорової капели «Антей», доцента кафедри хорового співу факультету культури і мистецтв ЛНУ ім. І. Франка, заслуженого працівника культури України

- 8** 60 років з дня смерті **Богдана Барвінського** (1880-1958), доктора філософії (1907), історика, педагога, бібліографа, архівіста, журналіста, дійсного члена НТШ
- 9** 125 років від дня народження **Ганни Дмитерко-Ратич** (1893-1981), педагога, десятника УСС (згодом – УГА), громадської діячки, активістки «Рідної школи», «Просвіти», Пласту
- 14** 165 років від дня народження **Ізидора Пасічинського** (1853-1930), священника УГКЦ, поета, байкаря, етнографа, мецената, громадського діяча
- 20** 130 років від дня народження **Василя Барвінського** (1888-1963), композитора, піаніста, диригента, музикознавця, педагога, громадського діяча, директора Львівської консерваторії (1939-1941 та 1944-1948) (нині – Львівська національна музична академія ім. М. Лисенка)
- 21** 125 років від дня народження **Антоня Княжинського** (1893-1960), літературознавця, військовика, освітнього і громадського діяча, професора, директора Коломийської гімназії, січового стрільця, політв'язня більшовицьких таборів
- 70 років від дня народження **Романа Пастуха** (1948), журналіста, публіциста, поета, краєзнавця, етнографа, фольклориста, літературознавця, редактора, культурно-громадського діяча; лауреата Бойківського літературно-краєзнавчого конкурсу імені Мирона Утриска (1999), літературних премій ім. І. Франка за книгу «Франкова доля» (2010), ім. Ірини Вільде за книгу «Корона Данила Галицького» (2011)
- 23** 90 років від дня народження **Анни Канич** (1928), поетеси-піснярки, у доробку якої близько 200 пісень, повість «Волошки серед терну» (2000), сім збірок поезій та оповідань; педагога; заслуженого діяча мистецтв України (2008)
- 25** 25 років (1993) з часу відкриття музею Леся Курбаса в Самборі
- 26** 85 років від дня народження **Любомира Гузара** (1933-2017), патріарха-предстоятеля УГКЦ (2001-2011), священника (з 1958), єпископа (з 1977), голови Львівської архієпархії в Римі (1984-

1991), кардинала (з 2001 р.), Верховного архієпископа Львівського (з 2001 р.), Києво-Галицького (з 2005 р.), архієпископа-емерита (з 2011 р.), сподвижника Йосипа Сліпого, доктора богослов'я

- 28** 80 років від дня народження **Стефана Турчака** (1938-1988), диригента, педагога, головного диригента Київського театру опери та балету ім. Т. Шевченка (1967-1973, 1977-1988) і Державного симфонічного оркестру Української РСР (1963-1967, 1973-1977), народного артиста СРСР (1977), лауреата Шевченківської премії за постановку опер «Іван Сусанін», «Пікова дама», «Милана» (1980)
- 29** 10 років з часу смерті **Омеяна Антоновича** (1914-2008), діяча ОУН, доктора права, почесного громадянина Львова, громадського діяча, мецената (фінансував реставрацію головного корпусу і відділу мистецтв Львівської національної наукової бібліотеки України ім. В. Стефаника; видав своїм коштом десятки українських книжок; передав науковій бібліотеці ім. В. Стефаника родинну бібліотеку і деякі твори мистецтва)

БЕРЕЗЕНЬ

- 1** 90 років від дня народження **Ірини Ощипко** (1928), мовознавця, педагога, кандидата філологічних наук (1954), доцента кафедри української мови Львівського національного університету ім. І. Франка, автора численних праць зі стилістики, дериватології, лексикології, історії української літературної мови, мови творів класиків української літератури
- 3** 60 років від дня народження **Тараса Фецича** (1958), лікаря-онколога, доктора медичних наук (2003), професора (2006), завідувача кафедри онкології та радіології Львівського національного медичного університету ім. Данила Галицького (з 2004 р.), автора близько 60 наукових і навчально-методичних праць
- 6** 160 років від дня народження **Теодора Біленького** (1858-1939), педагога, кооператора, громадського діяча Самбірщини,

директора учительської семінарії (1894-1914), засновника і директора жіночої учительської семінарії «Рідна школа» (1921-1932)

- 7 445 років (1573) з часу заснування Іваном Федоровичем (Федоровим) друкарні у Львові
- 60 років від дня народження **Михайла Зарічного** (1958), доктора фізико-математичних наук, професора Львівського національного університету ім. І. Франка (з 1992 р.), автора близько 120 наукових праць, лауреата премії ім. О. Погорєлова НАН України (2013)
- 17 170 років від дня народження **Олександра Огоновського** (1848-1891), правника, першого професора права Львівського університету (з 1882 р.), який викладав українською мовою і зробив значний внесок у розробку української юридичної термінології; одного з ініціаторів створення Народної Ради у Львові і першого її голови (1885), редактора «Правди» (1872-1876); співзасновника «Просвіти», НТШ, «Рідної школи», «Дружнього лихваря»
- 21 90 років від дня народження **Олега Романіва** (1928-2005), вченого в галузі металознавства та міцності конструкційних матеріалів, професора (1973), члена-кореспондента НАН України (1985), заслуженого діяча науки і техніки України (1998), двічі лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки (1975, 1995); ініціатора відродження і довголітнього голови НТШ в Україні, генерального секретаря Світової ради НТШ
- 80 років від дня народження **Андрія Бокотея** (1938), художника, керівника Західного регіонального науково-мистецького центру Національної академії мистецтв України, професора (1996), ректора Львівської національної академії мистецтв (2000-2015), дійсного члена (академіка) Національної академії мистецтв України (2000), народного художника України, засновника і голови оргкомітету десяти міжнародних симпозіумів гутного скла у Львові (1989-2016), лауреата Шевченківської премії за просторові композиції зі скла (2002)

- 22 40 років тому (1978) побачив світ «Інформаційний бюлетень» Української Гельсінської групи (*Всеукр.*)
- 23 175 років від дня народження **Юліана Целевича** (1843-1892), педагога, історика, просвітницького та культурно-громадського діяча, подвижника українського духовного відродження другої половини ХІХ ст., голови НТШ у Львові (1892)
- 27 **100 років від дня народження Ірини Банах-Твердохліб (1918-2013), живописця, графіка, ілюстратора книг, майстрині народної вибійки (займалася відродженням цього мистецтва)**
- 28 235 років від дня народження **Венедикта Левицького** (1783-1851), греко-католицького церковного діяча, педагога, заступника ректора Львівської духовної семінарії, професора моральної теології Львівського університету (1829-1830)
- 85 років від дня народження **Юрія Шухевича** (1933), політичного діяча, члена Української Гельсінської групи, багаторічного політв'язня більшовицьких таборів, народного депутата України 8-го скликання, сина очільника українського національного руху (1943-1950 рр.) Романа Шухевича, Героя України (2006)
 - 80 років від дня народження **Олеся Лупія** (1938), поета, прозаїка, драматурга, сценариста, заслуженого діяча мистецтв України (1998), лауреата премії ім. Д. Яворницького, Шевченківської премії за роман «Падіння давньої столиці» і повість «Булава» (1994)
- 29 290 років від дня народження **Кирила Розумовського** (1728-1803), військового, політичного і державного діяча, останнього гетьмана Війська Запорозького (*Всеукр.*)
- **50 років з дня смерті Олександра Тисовського (1886-1968), галицького педагога, основоположника й організатора Пласту, доктора біологічних наук, учителя природознавства Академічної гімназії (1911-1939), професора Українського таємного університету у Львові (1920-1924), Львівського університету (1939-1941), дійсного члена НТШ**

- **50 років від дня народження Мирона Капраля (1968), вченого, доктора історичних наук (2004), професора, керівника Львівського відділення Інституту української археографії та джерелознавства ім. М. Грушевського НАН України (з 2012 р.), автора численних праць з історіографії, соціальної історії та джерелознавства ранньомодерного періоду, демографії та соціотопографії, історії ремесла, української історіографії ХХ ст.**

Цього місяця виповнюється

- 165 років (1853)** тому у львівській аптеці Петра Міколяша «Під золотою зіркою» (нині – вул. Коперніка, 1) засвітилася перша в світі гасова (нафтова) лампа, винайдена фармацевтом Ігнатієм Лукасевичем
- 140 років (1878)** з часу заснування літературно-політичного журналу радикального напрямку «Громадський друг», редагованого Іваном Франком і Михайлом Павликом
- 25 років (1993)** з часу створення на базі Інституту суспільних наук АН України Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України – єдиної в Україні академічної науково-дослідної установи, в якій спільно працюють відділи історичного, соціокультурного та літературно-мовознавчого спрямування

КВІТЕНЬ

- 2 150 років від дня народження Василя Загаєвича (1868-1948), священника УГКЦ, соратника Івана Франка, активного громадського діяча, одного з керівників філії товариства «Просвіта» в Городку, письменника, публікувався в «Літературно-науковому віснику», газеті «Діло» та ін. Його книга просвітницького та національно-патріотичного характеру «Як дбаєш, так маєш!» (вид-во «Просвіта», 1895) увійшла в список обов'язкових, які повинна була мати кожна українська читальня**

- 90 років від дня народження **Володимири Чайки** (1928-2015), оперної співачки (лірико-колоратурне сопрано), педагога, заслуженої артистки України (1977)
- 3 100 років від дня народження Олеся Гончара (1918-1995), письменника, літературного критика, громадського діяча, голови Спілки письменників України (1959-1971), академіка НАН України (1978), лауреата Шевченківської премії за роман «Людина і зброя» (1962), Героя України (2005, посмертно) (Всеукр.)**
- 5 90 років від дня народження Лариси Крушельницької (1928), єдиної в світі жінки-археолога, яка організувала й успішно провела понад 50 археологічних експедицій, підсумком яких стали 206 наукових досліджень; письменниці, почесного директора Львівської національної наукової бібліотеки України ім. В. Стефаніка, професора Львівського національного університету ім. І. Франка (1999), члена НТШ**
- 9 110 років від дня народження Євгенії-Софії Карпанської (1908-1997), мовознавця-діалектолога (у 1934 р. захистила дисертацію про бойківську говірку у Ягеллонському університеті в Кракові, там же викладала українську мову); члена НТШ, товариства «Самопоміч»**
- 10 100 років від дня народження Якова Чайки (1918-1995), скульптора, кераміста, учня Олекси Новаківського, автора пам'ятників у низці населених пунктів Західної України, співавтора пам'ятників Іванові Франку у Львові, Дрогобичі та ін.; народного художника України (1968)**
- 11 160 років від дня народження Лева Василівича (1858-1883), педагога, редактора, письменника, літературознавця, фольклориста**
- 18 130 років від дня народження Степана Кузика (1888-1947), адвоката, політичного і громадського діяча, кооператора, директора «Центробанку» (1935-1939), посла до польського сейму від Українського національно-демократичного об'єднання (УНДО) (1928-1935), члена Центрального комітету**

УНДО, члена Головного виділу «Просвіти», «Рідної школи» і «Сільського господаря» у Львові

- 20** 155 років від дня народження **Ярослава Кулачковського** (1863-1909), правника, адвоката, економіста, першого директора страхового товариства «Дністер» у Львові (1893); члена товариств «Руська бесіда», «Просвіта»
- 21** 65 років від дня народження **Зоряна Попадюка** (1953), дисидента, правозахисника, громадського діяча, політв'язня більшовицьких таборів
- 23** 60 років від дня народження **Романа Цимбали** (1958-2010), оперного співака (тенор), заслуженого артиста України, соліста Львівського національного академічного театру опери та балету ім. С. Крушельницької
- 24** **100 років від дня народження Богдани Світлик (1918-1948), письменниці (псевдонім Марія Дмитренко), воїна УПА, члена ОУН (з 1931 р.), керівника Львівського міського жіночого проводу ОУН (1942-1944)**
- 28** 75 років (1943) з часу створення у Львові дивізії «Галичина», згодом Першої української дивізії Української Національної Армії «Галичина»
- 30** 185 років від дня народження **Бенедикта Дибовського** (1833-1930), зоолога, географа, лікаря, літературознавця; завідувача кафедри зоології Львівського університету (1884-1906), засновника музею зоології в цьому ж університеті, закордонного члена-кореспондента Академії наук СРСР (з 1927 р.), дослідника Сибіру, зокрема озера Байкал

ТРАВЕНЬ

- 8** 60 років від дня народження **Василя Куйбіди** (1958), політика, науковця, громадського діяча, народного депутата України 5-го та 6-го скликань, голови Народного руху України (з грудня 2012 р.), міського голови Львова (1994-2002), професора (2003), президента Національної академії державного управління при Президентові України (з 31 серпня 2016 р.)

- 13** 55 років від дня народження **Олександра Кривенка** (1963-2003), журналіста, редактора львівських газет «Поступ» і «Post-Поступ», головного редактора «Телевізійної служби новин» на телеканалі «1+1» і журналу «Політика і культура (ПіК)», громадсько-політичного діяча, одного з організаторів «Товариства Лева», члена Народного руху України, депутата Львівської облради (1990-1994), який трагічно загинув в автокатастрофі під Києвом. Щороку в день його народження присуджується премія «За поступ у журналістиці» ім. Олександра Кривенка
- 23** 80 років з часу вбивства агентом радянських спецслужб Судоплатовим **Євгена Коновальця** (1891-1938), полковника Армії УНР, команданта і безпосереднього учасника створення Української військової організації (УВО) (1920), першого голови проводу Організації Українських Націоналістів; загинув у Роттердамі (Голландія), похований там же на кладовищі Кросвік
- 24** 110 років від дня народження **Івanni Климівської** (1908-1982), письменниці-гумориста, акторки, громадської діячки, члена Пласту
- 25** 90 років від дня народження **Ярослава Підстригача** (1928-1990), вченого в галузі теоретичної механіки, основоположника теоретичного моделювання в механіці деформованих середовищ з урахуванням їхньої структури, взаємозв'язку процесів механічної і немеханічної природи; голови Західного наукового центру АН УРСР (1972), директора Інституту прикладних проблем механіки і математики АН України (1978), заслуженого діяча науки України (1979), лауреата Державної премії України за розробку і впровадження у практику оптимальних режимів зонального відпуску зварних швів конструкцій оболонкового типу (1975) і премії ім. М. Крилова АН України за цикл праць «Математичні основи термомеханіки» (1977), академіка (1972)
- 28** 85 років (1933) з часу відкриття пам'ятника на могилі Івана Франка на Личаківському кладовищі у Львові (скульптор – Сергій Литвиненко)

- 29** 175 років від дня народження **Владислава Лозинського** (1843-1913), історика, дослідника культури, мистецтвознавця, наукового секретаря Оссолінеуму (1871-1873), письменника, публіциста, колекціонера, почесного громадянина Львова (1907)
- 140 років від дня народження **Петра Карманського** (1878-1956), дипломата УНР, поета, перекладача, члена «Молодої музи», редактора «Українського хлібороба», педагога

Цього місяця виповнюється

45 років (1973) з часу заборони у Львівському університеті ім. І. Франка Шевченківських вечорів, що викликало появу листівок з протестом, вихід журналу «Корито», відтак масові арешти і переслідування викладачів та студентів, зокрема Яромир Микитко і Зорян Попадюк були засуджені на 5 і 7 років колонії та п'ять років заслання відповідно (статті 62 та 64 – антирадянська діяльність і пропаганда) як головні фігуранти справи

ЧЕРВЕНЬ

- 3** 155 років від дня народження **Євгена Петрушевича** (1863-1940), громадсько-політичного діяча, диктатора ЗУНР. Помер у Берліні, де і був похований. Перепохований на Личаківському кладовищі у Львові 1 листопада 2002 року
- 7** 120 років від дня народження **Софії Парфанович-Волчук** (1898-1968), однієї з перших жінок-лікарів, яка розпочала приватну практику лікаря у Львові; громадської діячки, журналіста, головного редактора часопису «Відродження», дійсного члена Української академічної громади, Союзу українок, НТШ
- 8** 135 років від дня народження **Ольги-Олександри Дучимінської** (1883-1988), письменниці, мистецтвознавця, літературного критика, перекладача з чеської, німецької, російської мов, педагога, історика літератури, фольклориста і етнографа, журналіста, активного організатора жіночого руху в Галичині

- 10** 90 років від дня народження **Петра Кіндратівича** (1928-1996), інженера шляхів сполучення, заступника начальника Львівського облавтодору, педагога, громадського діяча, члена «Просвіти», члена правління «Меморіалу»; дослідника життя і творчості П. Беринди, Ю. Липи, О. Маковея, Й. Лозинського, С. Яворського, а також діяльності ОУН-УПА; організатора низки культурних заходів; бандуриста
- 11** 135 років від дня народження **Михайла Тершаковця** (1883-1978), історика літератури, педагога, доктора філософії (1948), члена НТШ. Працював викладачем у Львівській і Сяноцькій академічних гімназіях (1906-1940), був доцентом Львівського університету (1940-1941), професором Віденського університету (1945-1948). Коло наукових зацікавлень: літературне життя Галичини періоду національного відродження першої половини XIX ст.
- 13** 55 років від дня народження **Олександра Надраги** (1963), професора кафедри факультетської та шпитальної педіатрії (2005-2006), завідувача кафедри дитячих інфекційних хвороб (з 2006 р.) Львівського національного медичного університету ім. Данила Галицького. Напрями наукових досліджень: проблеми захворюваності дітей у багатодітних сім'ях гірських регіонів України; питання діагностики, клініки та лікування вегетативних дисфункцій у новонароджених тощо
- 15** 245 років від дня народження **Івана Лаврівського** (1773-1846), священника УГКЦ, освітнього і громадського діяча, бібліофіла, мовознавця, історика, професора Львівського університету (1798-1804), ректора Львівської духовної семінарії (1814-1820). Викладав українською мовою, підготував підручник української граматики, буквар, заснував грошовий фонд для допомоги українським школам
- 60 років від дня народження **Оксани Кровицької** (дівоче прізвище – Ярема) (1958), оперної співачки (драматичне сопрано), солістки Львівської філармонії (1984-1993), Нью-Йоркської міської опери (з 1993 р.), де була удостоєна титулу «Діва» (1999). З класичним репертуаром виступає в найпрестижніших театрах України, а також США, Франції,

Італії, Швейцарії, Австрії, Іспанії, Німеччини, Великої Британії, Японії

- 16** 180 років від дня народження **Онуфрія Лепкого** (1838-1905), літературознавця, мовознавця, дослідника давньоукраїнської писемності і літератури, священника УГКЦ, професора Української академічної гімназії у Львові
- 18** **100 років від дня народження Євгена Лужецького (1918-1947), лікаря УПА (псевдо «Шувар», «Смерека»), який у червні 1947 р. у рейді на захід з сотнею «Громенка» біля гори Хрещатої був важко поранений і, щоб не потрапити у полон, завдав собі смертельної рани**
- 20** 30 років (1988) з часу створення Львівського обласного Товариства української мови ім. Т. Шевченка (ТУМ), яке очолив Р. Іваничук
- 22** 120 років від дня народження **Євгена Храпливого** (1898-1949), агронома, активного діяча кооперативного руху, ідеолога і практика суспільної агрономії в Галичині, директора організації хліборобів «Сільський господар» (1928), організатора «Хліборобського вишколу молоді», засновника і першого голови Товариства українських агрономів, редактора низки спеціалізованих журналів («Господарсько-кооперативний часопис», «Українське молочарство») та «Сільськогосподарської енциклопедії», засновника наукового журналу «Український агрономічний вісник» (1934-1938), професора Українського вільного університету (УВУ) в Мюнхені, дійсного члена НТШ
- 26** 75 років від дня народження **Михайла Ваньовського (Ванівського)** (1943), хореографа, художнього керівника Львівського ансамблю танцю «Юність» (з 1980 р.), лауреата обласної премії ім. А. Вахнянина за вокально-хореографічну композицію «Козацькому роду нема переводу», доцента кафедри режисури та хореографії Львівського національного університету ім. І. Франка; народного артиста України (1990)
- 29** 80 років з дня смерті **Мирона Тарнавського** (1869-1938), полковника-командира 2-го Осадного корпусу Галицької армії ЗУНР (з 12 лютого 1919 р.), командувача УГА в ранзі генерала-

четаря (з липня 1919 р.). Похований на Янівському цвинтарі у Львові біля могил вояків УГА, його похорон був масовою українською маніфестацією

- 30** 110 років (1908) з часу створення в Яворові приватної української гімназії за сприяння товариства «Рідна школа»

ЛИПЕНЬ

- 7** **30 років (1988)** з часу заснування у Львові Української Гельсінської спілки – української громадсько-політичної і правозахисної організації, головою якої було обрано Левка Лук'яненка. Згодом на базі УГС була створена Українська республіканська партія
- 8** 80 років від дня народження **Леся Танюка** (1938-2016), режисера театру і кіно, професора Київського національного університету театру, кіно і телебачення ім. І. Карпенка-Карого, перекладача, народного артиста України (2008), громадського діяча, народного депутата України 1-5-го скликань, голови Національної спілки театральних діячів України (з 1992); голови Всеукраїнського товариства «Меморіал» ім. В. Стуса (з 1992); заступника голови НРУ (з березня 1999 р.), члена Національної комісії України у справах ЮНЕСКО (з листопада 1995 р.); голови Всеукраїнського комітету з підготовки суду над КПРС-КПУ за злочини тоталітаризму «Нюрнберг-2» (з 1996 р.) (*Всеукр.*)
- 9** 135 років (1883) з часу заснування у Львові з ініціативи Василя Нагірного першого споживчого кооперативу «Народна торгівля»
- 13** 80 років від дня народження **Мирослава Скорика** (1938), композитора, педагога, доктора мистецтвознавства (1983), члена-кореспондента АМ України (2001), художнього керівника Київської опери (з 2011 р.), автора вокально-симфонічних, камерно-інструментальних творів, музики до сорока фільмів і багатьох пісень, лауреата Шевченківської премії за концерт для

віолончелі з оркестром (1987), народного артиста України (1988), Героя України (2008)

- 16** 170 років (1848) з часу заснування у Львові культурно-освітнього товариства «Галицько-Руська матиця»
- 85 років від дня народження **Бориса Білинського** (1933), доктора медичних наук (1972), професора (1977), завідувача кафедри онкології і радіології (з 1986 р.), проректора з лікувальної (1981-1991) та наукової роботи (1991-2000) Львівського національного медичного університету ім. Данила Галицького, академіка Академії вищої школи України (1993), члена Нью-Йоркської академії наук (1994), члена Європейської організації дослідження раку (1992), Європейського товариства мамологів (1994), президента Львівського обласного відділу Фонду милосердя і здоров'я України (1989), автора понад 200 наукових праць та посібників, у тому числі першого підручника з онкології українською мовою (1998), члена НТШ (1992)
- 17** 90 років від дня народження **Зенона Дашака** (1928-1993), композитора, професора (1971), ректора Львівської державної консерваторії ім. М. Лисенка (нині – Львівська національна музична академія ім. М. Лисенка) (1965-1992), заслуженого діяча мистецтв України (1970), засновника української альтової школи, громадського діяча
- 20** 130 років від дня народження **Юліана Павликовського** (1888-1949), голови товариства українських кооператорів, голови ради Ревізійного союзу українських кооператив (РСУК) (1922-1944), економіста, агронома, громадсько-політичного діяча, публіциста, співзасновника Українського національно-демократичного об'єднання (УНДО)
- 26** 60 років від дня народження **Галини Пагутяк** (1958), прозаїка, есеїста, лауреата Міжнародної українсько-австралійської премії НСПУ та Фонду Наталії та Ернеста Гуляків «Айстра», лауреата Шевченківської премії за книгу прози «Слуга з Добромиля» (2010)

СЕРПЕНЬ

- 3** 185 років від дня народження **Омеяна Огоновського** (1833-1894), вченого-філолога, етнографа, педагога, доктора філософії (1865), завідувача кафедри руської (української) мови і літератури Львівського університету, громадського діяча, письменника, одного із засновників «Просвіти» (голови, 1877-1894), Народної Ради (1885), НТШ (1893)
- 80 років від дня народження **Олега Мінька** (1938-2013), художника, викладача, представника львівської мистецької школи, одного з найкращих сучасних художників України, який працював у стилі реалізму, експресіонізму, постмодернізму, народного художника України (2009)
- 4** 140 років від дня народження **Антіна Крушельницького** (1978-1937), письменника, літературного критика і літературознавця, педагога, міністра освіти УНР (1919-1920), редактора шкільних хрестоматій з української літератури (1919-1922), видавця громадсько-літературних журналів «Нові шляхи» (1929-1933), «Критика» (1933), автора біографічного нарису «Іван Франко» та ін.; політв'язня, жертви сталінського терору
- 10** **150 років від дня народження Іпполита Левицького (1868-1948), полкового лікаря УГА, головного лікаря Стрийської військової округи, санітарного шефа III корпусу УГА, громадського діяча, члена Українського лікарського товариства (з 1926 р.)**
- 14** 145 років від дня народження **Івана Боберського** (1873-1947), одного із засновників, теоретиків і практиків української національної фізичної культури, професора (1990), редактора, публіциста, організатора сокільсько-січового руху, голови товариства «Сокіл-Батько» (1908-1918), члена бойової управи і четаря УСС. З 2016 р. Львівський державний університет фізичної культури носить ім'я Івана Боберського
- 15** 145 років від дня народження **Йосипа Застирця** (1873-1943), отця-доктора, священника УГКЦ; історика-германіста, доктора філософії (1914), публіциста, письменника, громадського та

освітнього діяча; голови читальні товариства «Просвіта», осередку товариства «Рідна школа»; підготував друге видання «Русалки Дністрової» (1910), у 1915 р. висунув І. Франка на здобуття Нобелівської премії

- 16** 60 років від дня народження **Миколи Кулика** (1958), диригента хорової капели «Трембіта», яка у 1995 р. стала лауреатом Шевченківської премії; педагога, заслуженого діяча мистецтв України (1993), професора Львівської національної музичної академії ім. М. Лисенка (2008)
- 19** 240 років від дня народження **Івана Могильницького** (1778-1831), освітнього і церковного діяча, вченого-філолога, крилошанина Перемиської капітули УГКЦ (з 1817 р.), одного із провісників національного відродження Галичини: підготував і видав низку підручників українською мовою для народних шкіл, створив першу в Галичині граматику української мови (1823)
- 20** 85 років від дня народження **Івана Самотоса** (1933-2016), скульптора, заслуженого діяча мистецтв України (1990), професора Львівської національної академії мистецтв (1991)
- 21-25** 75 років (1943) з часу проведення Третього надзвичайного великого збору ОУН (у селі Слобода Золота Козівського району на Тернопільщині), на якому головою Бюро Проводу ОУН було обрано Романа Шухевича
- 22-28** 25 років тому (1993) у Львові відбувся Другий Міжнародний конгрес українців
- 24** 90 років від дня народження **Левка Лук'яненка** (1928), дисидента часів СРСР, співзасновника Української Гельсінської групи, політв'язня, політика та громадського діяча, народного депутата України 1-го, 2-го, 4-го і 5-го скликань, письменника, автора «Акта проголошення незалежності України», лауреата Шевченківської премії (за зібрання творів у 13 томах «Шлях до відродження», 2016), Героя України (2005) (*Всеукр.*)
- 80 років від дня народження **Богдана Базиликута** (1938), оперного співака (ліричний тенор), соліста Львівського театру опери та балету (1971-1987) (нині – Львівський національний академічний театр опери і балету ім. С. Крушельницької);

професора кафедри музичного мистецтва Львівського національного університету ім. І. Франка (з 2006), народного артиста України (1992)

- 25** 85 років від дня народження **Ніни Байко** (1933), співачки, доцента Київського інституту культури, голови громадської організації «Київське товариство „Лемківщина“ ім. Богдана-Ігоря Антонича», лауреата Шевченківської премії (у складі тріо сестер Байко, 1976), народної артистки України (1979)
- 28** 135 років від дня народження **Тадея Залеського** (1883-1976), педагога, громадсько-політичного діяча, делегата Української національної ради ЗУНР, члена «Академічної громади» (1905-1907), таємного гуртка «Молода Україна», члена НТШ (1905); засновника Організації українських педагогів (еміграція, Канада), співорганізатора Учительського педагогічного товариства
- 30** 110 років від дня народження **Мирона Утриска** (1908-1988), організатора ОУН на Турківщині, дослідника Бойківщини, правника, організатора кооперативів, спортивного товариства «Бескид», відділу молоді при «Просвіті», повітової студентської секції товариства «Сокіл», Пласту; голови товариства «Відродження» (1932). Його іменем названо бойківський літературно-краєзнавчий конкурс
- 31** 135 років від дня народження **Осипа Назарука** (1883-1940), правника, письменника (переважно історичної тематики), журналіста, громадсько-політичного діяча; редагував і друкувався у «Віснику Пресової квартири У. С. С.», гумористично-сатиричних журналах стрільців «Бомба», «Самопал», «Самоохотник», у щомісячнику «Шляхи»
- 125 років від дня народження **Нестора Нижанківського** (1893-1940), композитора, музичного діяча і критика, піаніста, доктора філософії, педагога, першого голови Союзу українських професійних музик (СУПРОМ), члена НТШ. Працював над музикою для вистав, творами для дітей, над обробкою народних та стрілецьких пісень

ВЕРЕСЕНЬ

- 1 110 років (1908) з часу заснування кафедри отоларингології Львівського національного медичного університету ім. Данила Галицького
- **100 років від дня народження Ярослава Кіся (1918-1986), доктора історичних наук (1969), професора Львівського державного університету ім. І. Франка (1970), дослідника соціально-економічної історії Львова та України XIII-XIX ст.**
- 7 90 років від дня народження **Євгенії Лещук (1928-2010)**, лікаря, кандидата медичних наук, поетеси, публіциста, автора двох сценаріїв телефільмів, лауреата Міжнародної премії «Молодь і поезія» (1996), тричі дипломанта Міжнародної антології поезії в Мілані, Міжнародної премії миру (2001), премії Св. Максиміліана Кольбе (2002), літературної Європремії
- 13 145 років від дня народження **Дениса Лукіяновича (1873-1965)**, письменника, літературознавця, педагога (понад 30 років вчителював у Львові), доцента Львівського університету (з 1939 р.), співробітника редакцій журналів «Народ», «Літературно-науковий вісник», «Дзвінок», газети «Нова Буковина», автора художньої прози, низки творів стрілецької тематики та літературно-критичних праць з творчості Т. Шевченка, І. Франка, О. Кобилянської, Н. Кобринської
- 14 160 років від дня народження **Володимира Масляка (1858-1924)**, письменника, літературного критика, перекладача творів В. Гюго, М. Конопницької, Ф. Міллера та ін., видавця, журналіста, співробітника газет «Діло», «Нова реформа», журналів «Зеркало», викладача у гімназіях Станиславіва (тепер Івано-Франківськ), Перемишля, Золочева, Коломиї, Бучача, Львова (з 1888 р.)
- 130 років від дня народження **Софії Стадникової (1888-1959)**, акторки і співачки (драматичне сопрано); виступала у театрі товариства «Руська бесіда» у Львові (1901-1913), Театрі Миколи Садовського в Києві (1915-1918), Львівському державному театрі ім. Лесі Українки (1939-1941), Львівському оперному

театрі (1941-1944), згодом – у театрах Дрогобича, давала сольні концерти

- 17 165 років від дня народження **Михайла Павлика** (1853-1915), письменника, публіциста, громадсько-політичного діяча (разом з Іваном Франком створив Русько-українську радикальну партію, 1890), дійсного члена НТШ
- 19 60 років від дня народження **Романа Гладишевського** (1958), доктора хімічних наук (2001), професора (2004), завідувача кафедри неорганічної хімії, керівника наукової школи «Кристалохімія», проректора з наукової роботи Львівського національного університету ім. І. Франка, члена-кореспондента НАН України (2012)
- 20 110 років від дня народження **Стефанії Кордуби-Білинської** (1908-2006), учасниці національно-визвольного руху, громадської діячки, політв'язня (Бригідки, 1929), члена УВО, товариств «Просвіта», «Бесіда»
- 21 120 років (1898) з часу організації кафедри судової медицини Львівського національного медичного університету ім. Данила Галицького
- 22 115 років (1903) з часу заснування українського шпиталю «Народна лічниця» (з 1938 р. – ім. Митрополита Шептицького) – першої української лікарні в Галичині
- 26 140 років від дня народження **Михайла Галущинського** (1878-1931), педагога, військового, культурно-освітнього і громадсько-політичного діяча, видавця, публіциста, команданта Легіону УСС, члена НТШ
- 125 років від дня народження **Осипа Думіна (Думина)** (1893-1945), сотника УСС і Армії УНР, військового діяча УВО, письменника, журналіста

ЖОВТЕНЬ

- 2 75 років від дня народження **Богдана Стельмаха** (1943), поета, драматурга, перекладача, заслуженого діяча мистецтв України, лауреата літературних премій ім. І. Котляревського (1992), Лесі

Українки (1996), «Благовіст» (2004), першої премії конкурсу «Коронація слова» в номінації «Пісенна лірика», обласної премії ім. М. Шашкевича за книгу віршів і казок «Писанка» (1994)

- 3** 130 років від дня народження **Михайла Коваліва** (1888-1945), фахівця в галузі торгівлі та банківської справи, викладача торгівельної справи в гімназії товариства «Рідна школа» (1928-1937), директора «Промбанку» (1937-1938), члена правління «Центросоюзу» (1935-1939) у Львові, ініціатора акції ощадності серед українських приватних підприємців і розвитку мережі кредитних кооперативів
- 120 років від дня народження **Миколи Струтинського** (1898-1943), адвоката, громадсько-політичного діяча, голови Допомогового комітету
- 4** 150 років від дня народження **Кирила Студинського** (1868-1941), доктора філософії (1894), академіка Всеукраїнської академії наук (ВУАН) (з 1924), філолога-славіста, фольклориста, літературознавця, письменника, громадського діяча, дійсного члена, голови НТШ (1923-1932)
- 5** 145 років від дня народження **Михайла Яцківа** (1873-1961), письменника, літературного критика, члена угруповання «Молода муза». Його твори перекладалися російською, польською, чеською, німецькою, французькою і японською мовами, входили до антологій новелістики світу
- 13** 130 років від дня народження **Івана-Олександра Максимчука** (1888-1965), доктора права, письменника-мемуариста, громадського діяча, воїна УГА, етапованого більшовиками до Кожухівського концентраційного табору в Москві під час Першої світової війни, голови Стрийського допомогового комітету під час Другої світової війни
- 70 років від дня народження **Івана Ільницького** (1948), професора (1991), завідувача кафедри фтизіатрії та пульмонології Львівського національного медичного університету ім. Данила Галицького (від 1990); заслуженого діяча науки і техніки України (2006)

- 14** 135 років від дня народження **Івана Кревецького** (1883-1940), історика школи Михайла Грушевського, бібліографа, фольклориста, журналіста, громадського діяча, головного архівіста УГА, редактора урядової газети ЗУНР та часописів «Наша школа» (1909-1912), «Стара Україна» (1924-1925), дійсного члена, керівника бібліотеки НТШ
- 15** 70 років від дня народження **Івана Гаврилюка** (1948), кіноактора, першого актора незалежної України, який отримав звання народного артиста України (1992), народного депутата України 4-го скликання
- 18** **100 років з часу утворення Української Національної Ради у Львові, яка проголосила Західно-Українську Народну Республіку**
- 19-26** 170 років тому (1848) у Львові відбувся Собор руських учених – І з'їзд українських діячів науки, освіти і культури Галичини
- 20** **50 років від дня народження Романа Лесика (1968), хіміка-фармацевта, професора кафедри фармацевтичної, органічної і біоорганічної хімії (з 2005 р.), автора понад 500 наукових та навчально-методичних праць, серед яких 30 патентів України. Напрями наукових досліджень: синтез гетероциклічних сполук як потенційних протиракових, протизапальних, антиконвульсантних, антимікробних, противірусних та протитуберкульозних лікарських засобів**
- 29** **100 років від дня народження Любомири Луцик (1918-2000), доктора медичних наук (1972), професора (1978), організатора та завідувача кафедр терапевтичної стоматології (1962-1970) та стоматології дитячого віку (1976-1980) Львівського національного медичного університету ім. Данила Галицького; почесного члена Асоціації стоматологів України, почесного члена Українського лікарського товариства у Львові. Напрями наукових досліджень: клініка, діагностика та лікування різних форм актиномікозу**

ЛИСТОПАД

- 1 130 років від дня народження **Володимира Свідерського** (1888-1952), лікаря УСС, члена Українського лікарського товариства у Львові, мецената (у власному будинку в селі Білий Камінь на Золочівщині безкоштовно лікував хворих, готував ліки, матеріально підтримував читальню товариства «Просвіта», Союз українок, друковані видання товариств «Сільський господар», «Молодий господар»)
 - **100 років тому (1918) створено Західно-Українську Народну Республіку (ЗУНР)**
- 2 140 років від дня народження **Антоня Манастирського** (1878-1969), живописця, графіка, педагога, члена «Товариства для розвою руської штуки» (з 1900 р.), заслуженого діяча мистецтв УРСР (1953), народного художника України (1957)
- 5 70 років від дня народження **Ярослави Павличко** (1948), поетеси, прозаїка, перекладача, лауреата міжнародних літературних премій ім. Б. Лепкого за збірку поезій «Парадигми часу» (2001) та Остапа Грицяя, обласної премії в галузі культури, літератури, мистецтва, журналістики та архітектури в номінації «Поезія – ім. М. Шашкевича» за збірку «Вибране» (2008)
 - **50 років (1968) з часу самоспалення на Хрещатику у Києві воїна УПА, учасника руху опору в СРСР, в'язня радянських тюрем і концтаборів Василя Макуха (1927-1968) на знак протесту проти комуністичної тоталітарної системи, колоніального становища України, політики русифікації та агресії СРСР проти Чехословаччини**
- 6 170 років від дня народження **Михайла Цегельського** (1848-1944), священника УГКЦ, церковного (отримав від митрополита Андрея Шептицького титул генерального вікарія України) і громадського діяча; члена-засновника Українського католицького союзу (1931), ініціатора будівництва двох церков (у Кам'янці-Струмиловій, нині – Кам'янка-Бузька, та Києві), створення філій «Просвіти», «Народного дому» у Кам'янці-Струмиловій

- 7** 50 років від дня народження **Олега Тягнибока (1968)**, лікаря, народного депутата України 3-го, 4-го та 7-го скликань, голови політичної партії «Всеукраїнське об'єднання „Свобода”», кандидата на посаду Президента України на виборах 2010 та 2014 рр.
- 8** 260 років від дня народження **Модеста Гриневецького (1768-1824)**, церковного діяча, богослова, історика, джерелознавця, ректора Львівського університету (1822-1823) протоігумена василіянських монастирів у Галичині
- 135 років від дня народження **Остапа Луцького (1883-1941)**, військового, політичного і громадського діяча, кооператора, публіциста, перекладача, поета, одного з організаторів літературної групи «Молода муза»; загинув у більшовицькому концтаборі в Архангельській області РФ
- 18** 80 років від дня народження **Віктора (Віталія) Романюка (1938)**, поета, публіциста, перекладача, лауреата Всеукраїнського фестивалю сучасної естрадної пісні «Пісенний вернісаж-96», обласної премії в галузі культури, літератури, мистецтва, журналістики та архітектури в номінації «Поезія – ім. М. Шашкевича» за двотомник «Вибрані твори» (2001), у номінації «Журналістика та публіцистика – ім. В. Чорновола» за науково-публіцистичну книгу «Орда у храмі» (2004), заслуженого працівника культури України
- 22** 135 років від дня народження **Володимира Гериновича (1883-1949)**, вченого-географа, краєзнавця, доктора географічних наук, доктора історичних наук, професора (1922), ректора Кам'янець-Подільського інституту народної освіти (з 1926 р.), завідувача кафедри антропогеографії Українського науково-дослідного інституту географії і картографії в Харкові (1928-1929), професора Московського геологорозвідувального інституту (1930-1932), завідувача кафедри Львівського торгово-економічного інституту (1946), члена НТШ, референта президента Української Національної Ради ЗУНР Євгена Петрушевича; політв'язня

- 110 років від дня народження **Михайла Дубового** (1908-1995), лікаря, співорганізатора курсу вишколення медсестер при товаристві «Рідна школа», доктора медичних наук (1972), професора (1978), завідувача кафедри дерматовенерології Львівського медичного інституту (1974-1977), члена Українського лікарського товариства у Львові (1939), громадського діяча, політв'язня
- 24 200 років від дня народження Антона Павенцького (1818-1889), правника, видавця, редактора, члена-засновника Головної Руської Ради, члена організаційного комітету «Собору руських вчених», першого редактора першого українського часопису «Зоря Галицка» (1848-1850), посла Галицького сейму (1861-1866)**
- 180 років від дня народження **Михайла Білоуса** (1838-1913), видавця, редактора, журналіста, громадсько-політичного і культурно-освітнього діяча; засновника газети «Русская Рада», яка виходила понад 40 років; власника української друкарні в Коломиї, з якої за 22 роки вийшло у світ 120 брошур, книжечок і пресових видань; дародавця бібліотеці НТШ у Львові 125 томів книг
- 27 110 років від дня народження Володимира Яніва** (1908-1991), громадсько-політичного, пластового діяча (з 1921 р.), члена УВО, ОУН, науковця-психолога, поета, публіциста, політв'язня, редактора журналу «Вісті НТШ», «Хроніки НТШ» і трьох томів «Записок НТШ», організатора шевченківських та франківських наукових сесій (1950-1960), професора Українського католицького університету ім. св. Климента (УКУ) в Римі (1963), ректора Українського вільного університету (УВУ) в Мюнхені (1968-1985)
- 95 років від дня народження **Івана Хоми** (1923-2006), єпископа УГКЦ, професора, ректора Українського католицького університету ім. св. Климента (УКУ) в Римі (1985-2001), редактора журналу «Богословія»
- 28 60 років від дня народження Ігоря Держка** (1958), професора, завідувача кафедри філософії та економіки Львівського

національного медичного університету ім. Данила Галицького (з 2001 р.), політика, заступника голови Львівської обласної державної адміністрації (1997-2002), заступника голови Львівської обласної ради (2002-2010)

- 30** 70 років від дня народження **Лева Броварського** (1948-2009), футболіста, рекордсмена львівських «Карпат» за кількістю проведених матчів (412), багаторічного капітана команди, володаря Кубка Радянського Союзу (1969), гравця збірної СРСР, майстра спорту СРСР (з 1969 р.), заслуженого тренера України (з 2001 р.), головного тренера «Карпат» (1999-2002), визнаного найкращим гравцем в історії «Карпат» (2002)

Цього місяця виповнюється

- 75 років** (1943) з часу створення Головного військового штабу ОУН у Львові, який територіально поділив УПА на чотири частини (УПА-Північ, УПА-Захід, УПА-Південь, УПА-Схід, які ділилися на воєнні округи, а округи на тактичні відтинки), що дозволяло узгоджувати всі бойові операції; першим начальником Головного військового штабу УПА став Олекса Гасин

- 75 років** (1943) з часу створення ВО «Башта» (1943-1944) – частини УПА-Захід, діяльність якої охоплювала місто Львів і околиці. Командиром був Віктор Харків («Хмара»)

ГРУДЕНЬ

- 1** 155 років від дня народження **Михайла Коса** (1863-1930), лікаря, першого окуліста-українця в Галичині, члена-засновника Українського лікарського товариства, громадського діяча, публіциста, автора численних публікацій у фахових журналах, мандрівних нотаток, поліглота, мецената, члена НТШ
- 2** 125 років від дня народження **Григорія Смольського** (1893-1985), живописця, краєзнавця, громадського діяча; навчався на історичному факультеті Львівського (таємного) українського університету, художню освіту здобував в Академії мистецтв у Львові (1921-1922) і в Художній школі О. Новаківського (1922-

1930), удосконалював майстерність в Італії, Франції; викладав живопис і рисунок у Львівському училищі прикладного мистецтва (1944-1950), працював у жанрі пейзажу, портрета, натюрморту, займався графікою, був учасником 47 художніх виставок

- 3** 145 років від дня народження **Омеяна Терлецького** (1873-1958), педагога, історика, учня Михайла Грушевського, просвітянина, викладача Львівського університету (1940-1948), наукового співробітника філії Інституту української історії АН УРСР (1948-1952), автора наукових і науково-популярних праць, громадського діяча, члена «Рідної школи», Учительської громади, «Просвіти», дійсного члена НТШ
- 130 років від дня народження **Михайла Струтинського** (1888-1941), журналіста, редактора і співредактора газет і журналів у Станиславові («Шляхи», «Свобода», «Републіка»), Львові («Життя й мистецтво», «Український вісник», «Діло», «Наш прапор», «Рідна школа», «Новий час»), Перемишлі («Український голос»), громадсько-політичного діяча, члена Українського національно-демократичного об'єднання (УНДО), посла від УНДО до польського сейму (1928-1930), вбитого більшовиками у Львові у червні 1941 року
- 4** 90 років від дня народження **Андрія Рудницького** (1928-2009), професора (1991), завідувача кафедр архітектурного проектування (1967-1971), містобудування (1971-1982), засновника і завідувача кафедри реставрації та реконструкції архітектурних комплексів (1992-2002) Національного університету «Львівська політехніка», декана архітектурного факультету Львівської політехніки (1977-1991), члена Української академії архітектури (1992), голови Львівської організації Спілки архітекторів України (1983-1992), дійсного члена НТШ, заслуженого працівника освіти України (2004), почесного професора Національного університету «Львівська політехніка» (2008)
- 7** 130 років від дня народження **Левка Лепкого** (1888-1971), композитора, поета, прозаїка, автора стрілецьких пісень, журналіста, редактора, художника, члена товариства «Сокіл»,

Пласту, одного з організаторів Легіону Українських січових стрільців

- 8 150 років (1868) з часу заснування у Львові культурно-просвітницького товариства «Просвіта», першим головою якого був професор Академічної гімназії Анатоль Вахнянин**
- 13 110 років від дня народження Андрія Качора (1908-1992), історика, популяризатора кооперативних ідей та досвіду (працював у кооперативних товариствах «Дністер», «Народна торгівля», «Центросоюз», «Центробанк», «Маслосоюз»), публіциста (друкувався у газетах «Неділя», «Діло», «Новий час», «Наш прапор», «Господарсько-кооперативний часопис», «Кооперативне молочарство» та ін.)**
- 14 110 років від дня народження Ярослава Падеха (1908-1998), доктора права (1940), історика (сфера наукових досліджень: історія давнього українського судового та процесуального права), адвоката, журналіста, редактора, громадсько-культурного діяча, дійсного члена НТШ, президента Світової ради НТШ (1982-1992)**
- 17 125 років від дня народження Мечислава Гембаровича (1893-1984), мистецтвознавця, професора Львівського університету (1936), керівника найбільшої книгозбірні Львова – Оссолінеуму (нині – Львівська національна наукова бібліотека України ім. В. Стефаника) (1946-1949)**
- 18 135 років від дня народження Миколи Капусти (1883-1960), військовика, сотника УГА, кооперативного та громадського діяча, члена дирекції Ревізійного союзу українських кооператив, начальника Ревізійного відділу «Центросоюзу» (1929-1944)**
- 23 145 років (1873) з часу заснування літературного товариства імені Тараса Шевченка (з 1892 р. – Наукове товариство імені Тараса Шевченка)**
- **55 років тому (1963) Йосифа Сліпого було призначено Верховним Архієпископом Львівським – предстоятелем УГКЦ**
- 25 170 років від дня народження Стефана Коваліва (1848-1920), письменника, публіциста, педагога, автора понад 40**

педагогічних статей і методичних розробок, шкільних підручників і понад 100 художніх творів, надрукованих у «Літературно-науковому віснику», газетах «Батьківщина», «Буковина». Його ім'я носить вулиця та новий мікрорайон у місті Бориславі

- 26** 120 років від дня народження **Івана Карпинця** (1898-1954), історика, музеєзнавця, доктора філософії (1932), дійсного члена НТШ. Навчався у Львівському (таємному) українському університеті (1923) і Львівському університеті (1928). Сфера наукових зацікавлень: економічна і військова історія Галичини XVIII–XIX ст., військова історія західноукраїнських земель у 1914-1920 рр.
- **100 років від дня народження Романа Рахманного (Олійника) (1918-2002), публіциста, радіокоментатора (очолював українську секцію канадського радіо, 1975-1984), літературознавця, історика, учасника похідних груп ОУН на Південь України, члена НТШ, лауреата Шевченківської премії за тритомну збірку «Україна атомного віку» (1994)**
- 27** 120 років з дня смерті **Юліана Захаревича** (1837-1898), засновника і організатора Львівської архітектурної школи, професора, ректора Львівської політехніки (1881-1882)
- 29** 160 років від дня народження **Данила Лепкого** (1858-1912), священника УГКЦ, письменника, публіциста, етнографа, просвітянина, організатора кредитного товариства, керівника філії товариства «Просвіта» у Старому Самборі, автора повістей з галицького життя

ЦЬОГО РОКУ ВИПОВНЮЄТЬСЯ

- 870** років (1148) з часу першої згадки в «Іпатіївському літописі» про селище Новий Яричів Кам'янка-Бузького р-ну
- 830** років (1188) з часу першої згадки про Плісненсько – давньослов'янське та давньоруське городище біля села Підгірці Бродівського р-ну
- 765** років (1253, ймовірно, 7 жовтня) тому відбулося вручення корони першому давньоруському князю Данилу від Папи Римського Інокентія IV
- 655** років (1363-1370) з початку будівництва Вірменської церкви у Львові (архітектор Дорінг)
- 650** років (1368) з часу першої згадки про Жовкву
- 570** років (1448) з часу першої згадки про селище Дашава Стрийського р-ну
- 535** років (1483) з часу першої згадки про селище Славське Сколівського р-ну
- 495** років (1523) з часу отримання містом Золочевим Магдебурзького права
- 440** років (1578) з початку спорудження каплиці Трьох Святителів у Львові
- 440** років від дня народження Касіяна Саковича (1578-1647), церковного діяча, письменника, полеміста
- 430** років з часу смерті Петра Барбона (?-1588), архітектора; збудував дзвіницю при братській Успенській церкві – «Вежу Корнякта» (1572-1578) та палац у стилі ренесансу для купця К. Корнякта (1571-1580)
- 410** років (1608) з часу відкриття Львівської єзуїтської колегії
- 410** років (1608) з часу заснування бібліотеки при Львівській єзуїтській колегії, згодом бібліотеки Львівського національного університету ім. І. Франка
- 330** років від дня народження Никодима Зубрицького (1688-1724), львівського гравера по дереву і міді

- 245** років (1773) з часу заснування у Львові Медичної колегії – першого медичного освітянського закладу
- 230** років (1788) з часу ліквідації Львівського ставропігійського братства і утворення на його основі Ставропігійського інституту – культурно-освітнього закладу з друкарнею, бібліотекою і книгарнею
- 200** років з часу смерті Домініка Андреоллі (?-1818), кондитера, який на площі Ринок, 29 відкрив першу львівську цукерню
- 185** років (1833) з часу створення у Львові «Руської трійці» – літературного гуртка прогресивної молоді на чолі з Маркіяном Шашкевичем
- 185** років від дня народження Омеляна Бачинського (1833-1907), актора і режисера, засновника і керівника театру товариства «Руська бесіда» у Львові (1864)
- 185** років від дня народження Сильвестра Гавришкевича (1833-1911), архітектора; працював у будівельному департаменті Галицького намісництва, входив до складу архітектурної комісії греко-католицької церкви (1905-1911)
- 180** з часу спорудження (1838) церкви в селі Маткові Турківського р-ну – видатної пам'ятки бойківської архітектури (автори Іван Мельникович, Василь Іваникович), занесеної у список світової спадщини ЮНЕСКО (2013)
- 165** років від дня народження Петра Огоновського (1853-1917), математика і фізика, педагога (вчителював в Академічній гімназії у Львові), голови товариства «Просвіта» (1906-1910), дійсного члена НТШ
- 160** років (1858) з часу запровадження у Львові гасових ліхтарів для освітлення вулиць
- 160** років (1858) з часу утворення Львівського газового заводу (нині ПАТ «Львівгаз»)
- 155** років тому (1863) Пантелеймон Куліш потай привіз до Львова вірш П. Чубинського «Ще не вмерла України ні слава, ні воля...» і передав Павліну Свенціцькому. Вперше вірш був опублікований у львівському журналі «Мета»

- 155** років від дня народження Івана Білинського (1863-1934), освітнього і громадського-політичного діяча УНДО, організатора національного відродження на Жидачівщині
- 150** років (1868) з часу утворення у Львові науково-медичного об'єднання фармацевтів Галичини
- 140** років (1878) з часу виходу в світ у Львові журналу «Аптекаський кур'єр» (видавець – власник аптеки «Під угорською короною» Якуб Піпес-Поратинський)
- 135** років від дня народження Генрика Заремби (1883-1939), архітектора, автора проектів багатьох споруд у Львові, серед іншого – керував перебудовою головного залізничного вокзалу у Львові
- 135** років від дня народження Василя Панейка (1883-1956), громадсько-політичного діяча, дипломата, публіциста, редактора газети «Діло» (1912-1918)
- 135** років (1883) з часу заснування з ініціативи Василя Нагірного першого споживчого кооперативу на західноукраїнських землях «Народна торгівля»
- 135** років тому (1883) у Львові відкрито Янівський цвинтар
- 130** років від дня народження Володимира Безпалка (1888-1941), адвоката, культурного і громадського діяча УНДО Золочівщини
- 130** років від дня народження Володимира Муровича (1888-1968), адвоката, публіциста, видавця, релігійного діяча
- 130** років від дня народження Олекси Ріпецького (1888-1929), адвоката, громадсько-політичного, культурного і кооперативного діяча
- 130** років від дня народження Трифона Яніва (1888-1920), військового діяча, генерал-хорунжого армії УНР, добровольця Легіону УСС
- 125** років (1893) з часу заснування у Львові української жіночої просвітницької громадської організації «Клуб русинок»
- 125** років (1893) з часу створення у Львові «Гранд-готелю» (архітектор Еразм Герматник)

- 120** років від дня народження Степана Нижанківського (1898-1931), політичного діяча, члена УВО, ОУН, старшини УГА
- 120** років (1898) з часу заснування у Львові з ініціативи М. Грушевського «Літературно-наукового вісника» як видання НТШ
- 120** років (1898) з часу заснування у Львові першого професійного об'єднання художників Галичини «Товариство для розвою руської штуки»
- 110** років (1908) з часу виходу в світ у Львові жіночого часопису «Мета» (організатори – члени «Кружка українок» Дарія Старосольська, Олена Охримович-Залізняка, Ірина Січинська)
- 110** років (1908) з часу заснування в Галичині громадської просвітницької організації «Товариство наукових викладів імені Петра Могили»
- 90** років (1928-1929) з часу відкриття у Львові Андреем Шептицьким Греко-католицької Богословської академії
- 70** років з часу смерті Марії Веселовської (Охримович) (1884-1948), довголітньої голови Союзу українок міста Стрия
- 65** років (1953) з часу видання у Мюнхені Петром Мірчуком книги «Українська Повстанська Армія. 1942-1952»
- 55** років (1963) з часу заснування в Римі Українського католицького університету ім. св. Климента
- 30** років (1988) з часу створення у Львові академічного театру ім. Леся Курбаса

ДЕРЖАВНІ СВЯТА І ПАМ'ЯТНІ ДНІ

Січень

- 12 День українського політв'язня
- 22 День Соборності України
- 29 День пам'яті героїв Крут (1918)

Лютий

- 15 День вшанування учасників бойових дій на території інших держав
- 20 День Героїв Небесної Сотні
- 21 Міжнародний день рідної мови

Березень

- 9-10 Шевченківські дні
- 14 День пам'яті жертв голодоморів в Україні 1933 і 1947 рр.
- 26 День Національної гвардії України
- 27 Міжнародний день театру

Квітень

- 11 Міжнародний день визволення в'язнів фашистських концтаборів
- 18 День пам'яток історії та культури
- 23 Всесвітній день книги й авторського права
- 26 День Чорнобильської трагедії (1986)

Травень

- 5 День міста Львова (*перша субота місяця*)
- 8 День пам'яті та примирення
- 13 День матері (*друга неділя місяця*)
- 15 Міжнародний день сім'ї
(з 1993 р., за рішенням Генеральної Асамблеї ООН)
 - Всеукраїнський день сім'ї
- 18 Міжнародний день музеїв
 - День пам'яті жертв депортації кримськотатарського народу з Криму (1944)
- 19 День науки в Україні (*третья субота місяця*)
 - День Європи в Україні (*третья субота місяця*)
- 24 День слов'янської писемності й культури
- 27 Свято героїв у Львові (*четверта неділя місяця*)

Червень

- 1 Міжнародний день захисту дітей
- 4 Міжнародний день безвинних дітей – жертв агресії
- 5 Всесвітній день охорони навколишнього середовища
- 13 День Всіх святих землі Української
- 22 День скорботи і вшанування пам'яті жертв війни в Україні
- 24 День молоді (*остання неділя місяця*)
- 28 День Конституції України

Липень

- 1 День Військово-Морських Сил Збройних Сил України
(перша неділя місяця)
- 8 День родини
- 16 День проголошення декларації про державний суверенітет України
- 28 День Хрещення Київської Русі-України

Серпень

- 23 День Державного прапора України
- 24 **День Незалежності України**

Вересень

- 1 День знань
- 8 День українського кіно (друга субота місяця)
- День фізичної культури і спорту (друга субота місяця)
- 21 Міжнародний день миру
- День миру в Україні
- 30 Всеукраїнський день бібліотек

Жовтень

- 1 Міжнародний день музики
- 7 День працівників освіти (перша неділя місяця)
- 14 **День захисника України**
- Свято створення УПА
- Свято української зброї
- День українського козацтва (приурочений до святкування Покрова Пресвятої Богородиці)

Листопад

- 1 Утворено Західно-Українську Народну Республіку
- 7 День молитви за жертв тоталітарних режимів
- 9 День української писемності та мови
- Всеукраїнський день працівників культури та аматорів народного мистецтва
- 16 Міжнародний день толерантності
- 21 День Гідності та Свободи
- 24 День пам'яті жертв голодоморів та політичних репресій
(четверта субота місяця)
- 25 Міжнародний день боротьби за ліквідацію насильства щодо жінок

Грудень

- 1 Акт проголошення Незалежності України (1991 р.)
- Всесвітній день боротьби зі СНІДом
- 3 Міжнародний день інвалідів
- 5 Міжнародний день волонтерів
- 6 День Збройних Сил України
- 9 День благодійництва (друга неділя місяця)
- 10 День захисту прав людини